

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravlništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

Ljubljana, torek, dne 7. februarja 1933.

Štev. 16.

Poglavje o cenah

V svoji knjigi »Goriški Slovenci« piše Andrej Gabršček, kako so se ljubljanski listi silno radi vmešavali v goriške razmere, čeprav jih niso niti najmanjše poznali, niti se prizadevali, da jih spoznajo. Zato je njih vmešavanje goriškim Slovincem le škodovalo in A. Gabršček jim je zato zaklical: Če že nečete pomagati, potem vsaj ne škodujte!

Prav to bi morali zaklicati naši gospodarski ljudje nekaterim, ki se vedno vmešavajo v gospodarske razmere, čeprav jih niti najmanjše ne poznajo. Tako piše v »Ponedeljskem Slovincu« neki —ski o potrebi nadziranja cen v trgovinah in v obrtniških delavnicah. V glavnem pravi to-le: Vsled valutarnih izprememb je postalo blago dražje. Toda trgovec podraži tudi blago, ki ga je kupil še po stari ceni. Če pa se začne deflacija, da cene padejo, potem pa trgovec ne zniža cen, ker da je kupil blago še po višji ceni. Naši trgovci niso torej prav nič podobni Angležem, ki so kljub velikemu padcu funta prodajali vse blago še po starih cenah. Vprašanje pa je, zakaj ne bi mogel angleški primer veljati tudi za nas in zato bi bilo treba preiskati, če niso cene v trgovinah previsoke. Čas je zato, da nastopijo razni kontrolni organi.

In s tem apelom na policijo zaključuje gospod —ski svoja modrovanja. Žalibog pa mu ta apel na policijo ne bo mogel prav nič pomagati, kajti tudi policija ne bo mogla storiti nič drugega, ko dati filozofu o cenah uradno potrdilo, da niso njegova modrovanja vredna niti piškavega oreha. Poglavje o cenah namreč ni tako enostavno, kakor si misli g. —ski in tudi dobri in verisirani trgovci so dostikrat v nemali zadregi, kako naj kalkulirajo cene, da se obvarujejo izgube, a da so vseeno konkurenčni. Zlasti v takšnih časih, v kakršnih smo danes, ko nihče prav ne ve, kakšno novo težavo bo prinesla kriza, je kalkuliranje tako težaven posel, da prizadeva težke skrbi tudi strokovnjaku in izkušenemu praktiku.

Predvsem moramo odkriti gospodu —ski, da bi se cene povišale tudi brez ozira na valutarne spremembe, kajti povišani so bili davki, povečane takse, da je že vsled tega blago dražje. Poleg tega je silno padel trgovski promet, kar nujno poveča pri kalkulaciji režijske stroške. Dražja je tudi razsvetljava vsled uvedbe državne trošarine na elektriko in danes, pri vedno močnejšem prodiranju svetlobne reklame tudi to povečanje stroškov ni brez vpliva. Povišane so bile nadalje postranske železniške tarife, povišane socialne dajatve in vsled stalnega padanja državnih in samoupravnih izdatkov obstoji nova nevarnost, da bodo davki še bolj povišani. Kdor previdno kalkulira, mora tudi to upoštevati. Povišan je bil nadalje davek na nove hiše, vsled česar ni upanja, da bi se najemnine znižale. A posebno pri manjšem trgovcu je najemnina nad vse važna postavka, saj je znano, da zavisi rentabilni račun hiš predvsem od najemnine trgovskih lokalov.

Silno naraslo število konkurzov in prisilnih poravnjav, kmečki moratorij, finančna kriza, vse to je silno povečalo odstotek izgube, ki ga mora trgovec vračunati v ceno blaga. Razne devizne omejitve in težkoče v mednarodnem plačilnem prometu so enako podražile blago, ker stavijo tuji dobavitelji vedno težje plačilne pogoje. Prištejmo k temu še diktat kartelov, monopolov in trustov, pa bo mogoče še gospodu —ski jasno, da se niti pri nespremenjenosti valute ne bi mogle obdržati stare cene.

A nastale so tudi valutne spremembe in agio se računa na 28%! To se pravi, da bi se po vsej pravici moralo tudi vse blago podražiti za ta odstotek. A se ni, o čemer se more prepričati gospod —ski v vsaki trgovini, pa tudi že v izložbah,

če morebiti ne bi utegnil vprašati trgovca.

Vse to kaže, da si je gospod —ski svoje trditve kar na gladko izmislil. Zasišlo mu je v glavi, da bi moglo tako biti, pa je napisal, da je tako. Toda predno človek kaj očita, ni zadosti, če se mu le nekaj sanja, temveč je treba stvar dognati. Gospod —ski menda tudi sam čuti, da se mu samo sanja, in zato sprašuje, če ne bi bilo mogoče, da bi trgovec prodajal blago, ki ga je kupil še pred spremembo valute, po novi ceni. Da rešimo gospoda —skija iz težkega dvoma, mu bomo odgovorili na vprašanje in sicer kolikor mogoče nazorno in enostavno.

Trgovec ima v zalogi blago, ki je vredno recimo en zlat dolar. To blago je takšne vrste, da se ne pokvari in je zato vredno vedno en zlat dolar. Če se spremeni valuta, potem ostane blago vseeno še nadalje vredno en zlat dolar in prav toliko mora plačati trgovec, če si hoče zopet nabaviti blago. Tečaj valute namreč prav nič ne določa cene blaga, temveč označuje samo vrednost valute. Če je ta padla, potem je pač treba dati za blago nekaj več, če pa je narasla, potem je treba dati nekaj manj. Če hoče trgovec, da se mu zaloga ne izprazni, potem mora tudi staro blago prodajati po novi ceni, kar bo morda uvidel tudi gospod —ski iz tega računa. Trgovec ima n. pr. v zalogi blaga, ki je vredno 100.000 Din. Valuta pade,

recimo, za 10%, ali je morda vsled tega njegovo blago vredno le 90.000 Din? Recimo še, da bi se trgovec po tem ravnal in prodal blago res za 90.000 Din. Kaj bo posledica? Da bo mogel tudi kupiti novega blaga le za 90.000 Din. Naj pade valuta še devetkrat, pa more mirno zapreti trgovino, ker ne bo imel sploh nič več blaga. Ali ste sedaj razumeli, gospod —ski, zakaj mora trgovec tudi staro blago prodajati po novi ceni.

Paralela z Angleži pa je zopet lep dokaz, kako nekateri pojmujejo narodno gospodarstvo! Funt obvlada cele kontinente in ne samo angleške dežele. Če ostanejo na vsem področju funta cene neizpremenjene, potem more dobavljati angleški fabrikant vse sirovine po stari ceni, plačuje delavce po stari ceni in njegovi produkcijski stroški so ostali isti. Zato more tudi prodajati trgovcu po stari ceni. Je pa pri tem še fabrikant nekaj na boljšem, ker more v druge dežele prodajati ceneje. V Ameriki so zato bili prav hudi, da je funt padel in sedaj zahtevajo venomer, da se Angleži vrnejo k zlati valuti. Celo vojne dolgove bi v ta namen opustili. Kaj Vam gospod —ski o tem res ni nič znano? A pišete o gospodarskih zadevah?

Zato Vam pravimo z uvodnimi besedami: Če že nečete pomagati naši trgovini in obrtu, ki se komaj še vzdržujeta, jima vsaj ne škodujte, kajti neznanje razmer ni nobeno opravičilo!

Zapomnite si to, gospod —ski.

iz neumevanja osnovnih gospodarskih temeljev. O vsem tem je napisal krasne besede predsednik Mednarodne trgovske zbornice posl. Frowein iz Berlina. Med drugim pravi:

»Nade, ki jih nekateri stavijo na uspeh svetovne gospodarske konference, so velike. Gre za to, da se doseže, česar ni mogla doseči svetovna gospodarska konferenca v letu 1927. Zastopniki gospodarstva so pripravljene vladam nuditi vso svojo pomoč. V Mednarodni trgovski zbornici je neprestano živo prizadevanje, da se obnovi razbito zaupanje in da se pomaga svetovnemu gospodarstvu zopet na noge. Vedno znova in znova je poudarjala Mednarodna trgovska zbornica na glavne grehe, ki so se vršili nad gospodarstvom.

Znak sovražnosti proti gospodarstvu je, če se vsako leto zapravijo v vseh deželah sveta milijarde za oboroževanje.

Znak sovražnosti proti gospodarstvu je, če davčno breme onemogoča gospodarstvu razvoj in če se uporabljajo davki v preveliki meri za neproduktivne javne izdatke.

Znak sovražnosti proti gospodarstvu je, če se zahteva prenos ogromnih dolgov iz ene dežele v drugo, a ti dolgovi niso nastali iz gospodarskih razlogov.

Znak sovražnosti proti gospodarstvu je, če države upnice ne sprejemajo edini mednarodni denar, to je blago.

Znak sovražnosti proti gospodarstvu je, če nimajo države dolžnice nobene druge možnosti za obresti in amortizacijo svojih dolgov, ko da si znova izposodijo pri svojih upnicah denar, kajti na ta način mora biti omajan ves kreditni sistem, kar mora povzročiti katastrofo, kakršno smo doživeli v letu 1931.

Znak sovražnosti proti gospodarstvu je, če se ovira svobodna zamenjava oseb, dela, blaga ali kapitala, zakaj samo ta svoboda more zopet obnoviti ravnovesje.

Znak sovražnosti proti gospodarstvu je, če se hoče obubožanje prebivalstva preprečiti z omejevanjem uvoza, kajti uvoz daje tujemu kupcu kupno moč za nakup domačih pridelkov, z odpravo te kupne moči pa je zadan domačemu trgu nov udarec.

Od lozanske konference je znova vstalo v ljudeh upanje, ki je takoj dvignilo cene sirovinam in pokazalo vidne znake olajšanja. Sedaj pa so nastale nove težkoče, tako glede medvojnih dolgov, razorožitvenega vprašanja in že se opaža na vseh svetovnih trgih nova nervoznost. Vsi upamo, da se bodo uredila tudi še vsa neresena vprašanja in iz te nade črpamo novo zaupanje. V tem znaku pozdravljamo tudi svetovno gospodarsko konferenco.

Kar je navedel predsednik Mednarodne trgovske zbornice, velja zlasti za velike države, ki so pač v prvi vrsti krive, če je vse gospodarstvo tako silno razdrapano. Toda register grehov, ki je bil izvršen nad gospodarstvom, je tudi v majhnih državah ogromen in dokler se ne bo pričel ta register reducirati, tako dolgo tudi ne bo zboljšanja. Kajti ne-kaznovano se še nikoli niso teptali osnovni zakoni gospodarstva.

PROGRAM AMERIŠKE TRGOVSKE ZBORNICE GLEDE UREDITVE DOLGOV

Trgovska zbornica Združenih držav severne Amerike je izdala načrt, kako urediti vprašanje dolgov. Predvsem predlaga, da se splošno uvede zopet zlata valuta. Poleg tega pa predlaga še to-le: 1. Vsem deželam, ki ne morejo plačati dolgov v dogovorjenem roku, naj se plačila odlože. 2. Če so nastopile spremembe v plačilni sposobnosti države, naj se dolgovi znova uredi. 3. Ta nova ureditev naj se spravi v zvezo s trgovskimi in carinskimi pogodbami, da se na ta način poveča ameriški izvoz. 4. Dolgovi naj se znižajo v isti meri, kakor bi države znižale izdatke za oboroževanje.

Madjarska proti naši trgovini

Pod tem naslovom piše beograjski »Trgovinski glasnik« med drugim to-le:

Že nekaj mesecev se slišijo v naših gospodarskih krogih pritožbe proti neugodnemu postopanju Madjarske napram našemu uvozu. Že v začetku lanskega leta je uvedla Madjarska sistem uvoznih dovoljenj za celo vrsto predmetov, med katerimi se nahajajo tudi lesni proizvodi, konoplja, sadje in še nekaj predmetov, ki v največji meri zanimajo naše gospodarstvo. Ta sistem uvoznih dovoljenj se je kaj hitro spremenil in sistem razlikovanja blaga po poreklu in z njim so se izigravale trgovinske pogodbe. S pomočjo tega sistema je začela Madjarska favorizirati uvoz lesnih proizvodov in drugih predmetov iz Avstrije, Češkoslovaške in Rumunije, s katerimi državami je sklenila posebne dogovore na račun uvoza iz Jugoslavije. Rezultat tega postopanja je, da je izvoz drv in gradbenega lesa iz naše države v Madjarsko padel za eno četrtino izvoza v letu 1931, dočim se je uvoz iz Avstrije podvojil, iz Češkoslovaške pa celo potrojil. Danes je skoraj absolutno nemogoče izvažati na Madjarsko, dočim mi še vedno vršimo svoja naročila, celo državna, v tej deželi.

Madjarska je bila doslej važno tržišče za naše proizvode. Še leta 1931 smo spravili na madjarski trg za 68 milijonov lesa, za 43 milijonov živalske hrane in sirovin, konoplje za 13 milijonov, amonijaka in kavstične sode za 42 milijonov, v vsem (brez žita) za okoli 280 milijonov. Uvozili pa smo po naših podatkih iz Madjarske

blaga za 252 milijonov Din. Naši podatki pa niso povsem točni, ker pri izvozu računamo tudi pšenico in drugo blago, ki je šlo skozi Madjarsko le kot tranzitno blago, madjarska statistika pa tranzitnega blaga ne upošteva in po madjarski statistiki smo bili v zunanji trgovini napram Madjarski pasivni za 9 milijonov pengov ali za 90 milijonov Din. Če se govori o naših trgovinskih odnošajih z Madjarsko, je treba to imeti vedno pred očmi in opozoriti madjarsko vlado, da bolj upošteva naš izvoz.

Z Madjarsko nas veže trgovinska pogodba iz leta 1926, ki je izdelana na načelu svobodne trgovine in največje ugodnosti. Ta pogodba je z lanko naredbo madjarske vlade faktično ugasnila in postala brezpredmetna. Zahtevati je zato revizijo naših trgovinskih odnošajev in nova pogajanja v ta namen bi se morala začeti še isti dan, ko je Madjarska sklenila z Rumunijo, Češkoslovaško in Avstrijo posebne sporazume, s katerimi jim je dodelila znatne kontingente na našo škodo. Razumemo, če hoče Madjarska vsled finančnih težav omejiti uvoz in si pomagati s kompenzacijskimi dogovori, ne moremo pa razumeti razlikovanja, ki ga dela Madjarska med našim in drugim blagom in to v našo občutno škodo. Naš trgovinski promet z Madjarsko se more vršiti na podlagi kompenzacij, toda na tej podlagi je treba nam zagotoviti potrebne kontingente. V tej smeri je treba skušati, da se doseže sporazum z Madjarsko. Če pa do tega sporazuma ne pride, potem je edini izhod v prepovedi vsakega uvoza iz Madjarske.

Upanje na svetovno gosp. konferenco

Register grehov proti gospodarstvu

V težki krizi, ki že od leta 1929. dalje mesari vse gospodarsko življenje sveta, pričakuje vse, da se bo vendar že enkrat zgodilo ono odrešujoče dejanje, ki bo premagalo krizo in omogočilo, da narodi zopet zadihajo v svobodnem gospodarskem življenju. Mnogi upajo, da bo to odrešilno dejanje storjeno na londonski svetovni gospodarski konferenci, za katero se vrše že več ko eno leto temeljite priprave. V mnogem pogledu je to upanje na londonsko konferenco tudi upravičeno, kajti če bi bilo le malo

dobre volje za sporazumno delo med vodilnimi državniki in če se ti ne bi pustili motiti od raznih političnih vprašanj, ki so v veliki meri le prestilna, bi v resnici mogla pomeniti londonska konferenca popolen preobrat v svetovnem gospodarskem življenju.

Je pa tudi polno razlogov, da se manj optimistično sodi o svetovni gospodarski in finančni konferenci, ker bi bilo treba še preje odpraviti celo vrsto grehov, ki so se izvršili deloma iz znane animoznosti proti gospodarstvu, deloma pa tudi

Naša zunanja trg. v letih 1929-1932

Stalno padanje zunanje trgovine

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine je objavil obširen pregled naše zunanje trgovine v letih 1929—1932, to je v zadnjem letu konjunktorne dobe in treh zaporednih letih krize. Iz teh podatkov se jasno vidi, kako je naša zunanja trgovina stalno padala, da je dosegla leta 1932 le nekaj več ko eno tretjino obsega iz l. 1929.

Skupni promet naše zunanje trgovine je znašal v letih:

	v 1000 tonah	v %	v milijonih dinarjev	v %
1929	7.001,3	100%	15.516,4	100%
1930	6.246,8	89,22%	13.740,1	88,55%
1931	4.456,5	63,65%	9.601,2	61,87%
1932	3.278,3	46,82%	5.915,2	38,12%

Povprečno z leti 1925—29 pa dobimo ta rezultat:

	v 1000 tonah	v %	v milijonih dinarjev	v %
1925 do 1929	6.142,8	100%	15.318,0	100%
1932	3.278,3	53,36%	5.915,2	38,62%

Zunanja trgovina je torej znatno bolj nazadovala po vrednosti ko pa po količini, kar je predvsem posledica velikega padca cen kmetijskih pridelkov.

Uvoz

Leta 1929 je znašal uvoz 1.671.521 ton ali 100%, v vrednosti 7.594,7 milijonov dinarjev (100%).

Za l. 1930 dobimo te številke: 1.513.583 ton ali 90,55% v vrednosti 6.960,1 milijonov Din ali 91,64%.

L. 1931: 1.133.110 ton ali 67,79%, 4.800 milijonov Din ali 63,20%.

L. 1932: 880.145 ton ali 52,66%, 2.859,6 milijonov Din ali 37,65%.

Izvoz

L. 1929: 5.329.866 ton ali 100% za 7.921,7 milijonov Din ali 100%.

L. 1930: 4.733.223 ton ali 88,80% za 6.780 milijonov ali 85,58%.

L. 1931: 3.323.416 ton ali 62,35% za 4.800,9 milijonov Din ali 60,60%.

L. 1932: 2.398.239 ton ali 45,00% za 3.005 milijonov ali 38,57%.

Podroben pregled izvoženega blaga

(vse v tisočih tonah in v milijonih Din):

Pšenice smo izvozili (v tisočih tonah) l. 1932 133, l. 1931 309, l. 1930 252; vrednost izvoženih pšenice je znašala (v milijonih dinarjev): l. 1932 163,3, l. 1931 475,0, l. 1930 474,1.

Koruze smo izvozili l. 1932 185,3, l. 1931 224,7, l. 1930 503,4 v vrednosti 135,9, odn. 206,2 od 547,7 milj. Din.

Pšenične moke: l. 1932 3,9, 1931 3,4, 1930 7,5; v vrednosti 7,7, 8,2, 22,1.

(Prve številke za l. 1932, druge za l. 1931, tretje za l. 1930.)

Ladjedelnice praznujejo

Kriza v svetovnem gospodarstvu je silno zmanjšala čezmorski blagovni promet, da velik del ladij zaman čaka na tovore. Vsled tega je rentabilnost ladij zelo padla, zlasti še, ker vlada silna konkurenca, ki je potisnila prevoznike tarife na najnižjo stopnjo. Vsled tega so angleške velike paroplovne družbe predlagale, da se naj izloči iz prometa 30% vseh ladij, da se na ta način omili konkurenca in s tem zboljšajo prevozne cene. Zaenkrat pa je le ostalo pri predlogu, ker pač druge paroplovne družbe le ne trpe od svetovne krize v tej meri ko angleške.

Pri takšnih razmerah je seveda le naravno, da tudi ladjedelnice nimajo dela. Niti stare ladjice ne donajajo dobička, kako bi ga potem mogle nove in zato padajo naročila novih ladij neprestano.

Na vsem svetu je bilo lani po podatkih Lloydovega registra spušenih v morje le 307 ladij s približno tri četrtine milijona brutto registrskih ton. To je samo 44,9% od predlanske produkcije in 25,1% od produkcije v letu 1931. Pri tem pa je treba vpoštevati še to, da je bila ta številka dosežena samo vsled tega, ker so tu vštete ladje-velikanke, ki so jih pričeli graditi že prejšnja leta, a so bile šele lani spuščene v morje. Med temi ladjami so »Normandie« s 68.000 tonami, »Queen of Bermuda« z 22.500, »Washington« z 25.000 in »Ozeania« z 20.000 tonami. Pri tako silno zmanjšani

Otrobov: 14,1; 8,5; 15,8 tisoč ton; v vrednosti 11,9; 8,2; 16,3 milj. Din.

Zelenjave in povrtnine: 17,5; 12,4; 22,8; v vrednosti 31,2; 37,1; 98,1.

Svežega sadja: 86,9; 62,8; 99,7; v vrednosti 149,1; 136,7; 291,8.

Suih čespej: 22,2; 8,2; 7,6; v vrednosti 65,5; 35,5; 45,5.

Pekmeza: 2,9; 0,8; 2,1; v vrednosti 9,5; 4,0; 11,5.

Vina: 9,3; 17,0; 12,4; v vrednosti 17,3; 51,8; 48,4.

Industrijskih in zdravilnih rastlin: 2,5; 2,1; 2,4; v vrednosti 10,7; 10,9; 15,4.

Opija: 0,014; 0,022; 0,036; v vrednosti 4,3; 7,5; 27,1.

Hmelja: 1,6; 1,5; 2,7; v vrednosti 13,2; 11,8; 21,8.

Konoplje: 6,3; 7,3; 8,3; v vrednosti 31,4; 49,4; 85,2.

Žive živine (konj, žrebet, mežgov in oslov): 19,9; 26,2; 30,1 tisoč živali; v vrednosti 25,4; 50,6; 62,6.

Goveje živine in telet: 47,2; 108,9; 136,6 tisoč živali; v vrednosti 62,8; 217,7; 319,9.

Svinj: 273,7; 273,4; 243,3 tisoč živali; v vrednosti 263,6; 285,0; 284,6.

Drobnice: 480,0; 602,2; 717,1 tisoč živali; v vrednosti 34,5; 80,9; 117,8.

Perutnine: 7,1; 7,9; 8,2 tisoč ton; v vrednosti: 78,5; 105,1; 112,9.

Sveže meso: 16,0; 16,5; 16,2 tisoč ton; v vrednosti: 153,5; 196,5; 229,1.

Kaškaljaja: 1,1; 1,7; 1,9; v vrednosti: 16,7; 29,8; 33,9.

Jaje: 16,4; 26,3; 30,4; v vrednosti 182,2; 399,7; 511,8.

Sirovih kož: 2,7; 3,18; 3,5; v vrednosti 41,8; 68,0; 103,8.

Drv: 196,2; 274,7; 412,6; v vrednosti 31,9; 51,6; 79,1.

Gradbenega lesa: 567,8; 750,0; 1,166; v vrednosti 419,7; 668,8; 1,156,9.

Žel. pragov: 170,9; 2,105,5; 2,711,9 tisoč kosov; v vrednosti 6,9; 97,4; 142,0.

Lesenih izdelkov: 15,2; 21,0; 38,4 tisoč ton; v vrednosti 23,0; 39,1; 75,7.

Ekstraktov za tamin: 10,0; 11,0; 14,0 tisoč ton; v vrednosti: 29,5; 48,1; 65,4.

Sode (raznih vrst): 11,9; 19,0; 21,6; v vrednosti 29,0; 45,6; 40,6.

Kalcijevega karbida: 7,1; 10,9; 11,9; v vrednosti 11,3; 20,0; 24,1.

Cementa: 391,9; 417,6; 416,9; v vrednosti 63,2; 139,2; 152,2.

Svinca: 6,1; 6,6; 6,7; v vrednosti 20,2; 28,3; 39,9.

Bakra: 26,2; 22,6; 24,6; v vrednosti 247,2; 290,9; 497,8.

Tobaka v listih: l. 1932: 5,8 v vrednosti 237,4.

Vsega: 2.398,2; 3.323,4; 4.733 tisoč ton; v vrednosti: 3.055,6; 4.801,0; 6.780,0 milijonov dinarjev.

gradnji ladij ni bil dosežen niti normalni obnovitveni odstotek za 70 milijonov registrskih ton veliko svetovno trgovsko ladjevje.

Nazadovanje dela v ladjedelnicah kaže nazorno ta tabela:

V morje je bilo spušenih ladij v tisočih registrskih tonah:

	1932	1931	1930	1929
Anglija	188	502	1479	1523
U. S. A.	143	202	214	101
Nemčija	181	104	248	249
Francija	89	103	101	82
Japonska	54	84	151	164
Italija	47	165	88	71

Iz te tabele se jasno vidi, kako katastrofalno je padla produkcija ladij na Angleškem. Še nikdar od l. 1860 dalje se ni v Angliji zgradilo tako malo ladij ko l. 1932. Za l. 1932 imajo vse ladjedelnice na svetu naročil za 765.000 ton, to je toliko, kolikor znaša kapaciteta samo nemških ladjedelnic. Pa tudi v Nemčiji sami je gradnja ladij silno nazadovala in padla na stopnjo, na kateri je bila l. 1893, torej pred 40 leti.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetilolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, sušil, monga in lika domače perilo tovarna JOS. REICH Poljanski nasip 4-6. — Selenburgova ul. 8. Telefon št. 22-72.

Iz naših organizacij

Združenje trgovcev v Ljubljani obvešča vse gg. člane po nalogu mestnega načelnika z dne 9. januarja 1933 št. 50.515 in odredbe banske uprave, da morajo vsi trgovci svoje napise na obrtnih lokalih prilagoditi zahtevam § 128 obrtnega zakona, ki določa, da lokal, v katerem se izvršuje obrt, mora biti vidno in razločno označen na vnanji strani glavnega vhoda. Ta napis mora navajati popolno rodbinsko in rojstno ime imetnika obrta. Rok za izvršitev teh napisov je določil mestni magistrat do konca meseca februarja t. l. Po tem roku bo mestno načelstvo uvedlo proti vsakomur, ki napisa ne bo namestil ali bo imel nepravilen napis, kazensko postopanje. Vsa nadaljnja pojasnila daje uprava Združenja. — Predsedstvo uprave.

TURŠKA TRGOVINSKA DELEGACIJA V ZAGREBU

V Zagreb je prišla osemčlanska delegacija zastopnikov turških trgovskih organizacij pod vodstvom Fuad bega. Delegacija je prišla v našo državo in v Zagreb na pobudo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine, da prouči, če bi bilo mogoče v večji meri spraviti na jugoslovanski trg turško blago in na turški jugoslovansko. Turška uvaža sladkor, v manjši meri tudi pšenico ter nekatere fabrične izdelke. Nam pa bi mogla Turčija dobavljati riž, lešnike, tobak za mešanje in sol. V zadnjem času je Turčija bila tudi dober odjemalec za klobuke in zlasti trgovci Rot v Subotici je izvozil mnogo klobukov v Turčijo. Ker vrši tudi Turčija vso svojo zunanjo trgovino na podlagi kompenzacij, hoče ravno turška delegacija najti možnost, da na tej podlagi poveča obseg turško jugoslovanske trgovine. Turška delegacija se je nastanila v hotelu »Esplanade« in ostane v Zagrebu več dni.

Cene se dvignile

V januarju so se cene zopet dvignile, kakor kažejo te indekse številke Narodne banke:

	jan. 1933	dec. 1932	jan. 1932
rastlinski proizvodi	65,4	61,6	69,0
živalski proizvodi	57,2	57,3	60,5
mineralni proizvodi	75,7	76,8	75,7
industrijski proizvodi	73,0	68,1	69,2
celotni indeks	67,6	64,8	67,8
Izvojni predmeti	59,6	57,9	66,4
Uvojni predmeti	73,8	73,7	65,1

Splošni indeks cen na debelo se je zvišal v januarju skoraj za tri cele točke (2,8) v primeri s cenami v decembru 1932. Rastlinski proizvodi so v cenah narasli za 3,8 točke, predvsem vsled podražitve pšenice, koruze, fižola, pekmeza in konoplje, dočim so oves, suhe čespele in vino v cenah popustili. Cene živine so padle, ker so se zelo pocenile svinje, slanina in voli, dočim so se precej popravile cene za kože, zaklani živini (zlasti) in jajcem. Pocenili pa so se mineralni proizvodi, zato pa so se zopet v največji meri podražili industrijski izdelki, katerih indeks je narastel kar za 4,9 točke.

Razveseljivo je, da so se cene izvoznim predmetom popravile, dočim so ostale cene za uvozne predmete skoraj neizpremenjene. Na ta način se je vsaj v mali meri popravila prevelika napetost med cenami izvoznih in uvoznih predmetov.

Razstave sejmi

XV. dražba kožuhovine se vrši dne 20. t. m. v prostorih Ljubljanskega velesejma. Kupci, zlasti inozemski se letos močno zanimajo za lisice, kune zlatice in divje zajce, povpraševanje pa je tudi po drugih vrstah krzen.

Blago naj se pošilja do 18. t. m. na naslov »Divja koža«, Ljubljana, velesejem.

SLUŽBENI LIST

kr. banske uprave z dne 4. februarja objavlja uredbo o opravljanju izpitov za zidarske, tesarske, kamnoseške in vodnjakarske mojstre, razne spremembe uredbe o organizaciji prom. službe, izpremembe v pravilih o sestavi in označevanju sodov, telefonski promet s tujino, razne uradne objave, razglase sodišč in uradov ter druge objave.

Po svetu

Minister za gozdove in rudnike je zvišal delavcem v državnih rudnikih mezde za 2 do 4 %.

Generalno revizijo vseh prijav vpokojencev za prejetje draginskih doklad je odredilo finančno ministrstvo, ker je prejelo več ovadb, da je baje bila država vsled nepravilnih prijav zelo oškodovana.

Kakor so odkrili soc. demokrati poslanci v dunajskem parlamentu je v Hirtenbergu še več desetstisoč pušk, ki jih polagoma v aeroplanih prevažajo na Madjarsko.

Bolgarski emigranti, med njimi bivša ministra Stambolijskijeve vlade Atanasov in Stojanov, so se vrnili v nedeljo na Bolgarsko, kjer so jim priredili navdušene ovacije.

Francoski parlament je izrekel po debati o vladni deklaraciji, ki se finančnega sanacijskega načrta skoraj ne dotika, Daladierevi vladi zaupnico s 370 proti 200 glasovom.

Vsled zadnjega Herriotovega govora pišejo francoski listi, da pride v kratkem do koncentracijske vlade desničarjev in zmernih levicarjev pod vodstvom Herriota.

Pruski deželni zbor je z 214 proti 196 glasovom odklonil narodno socialistični predlog, da se pruski deželni zbor razpusti. Tudi kolegij trojice je ta predlog odklonil, vsled česar bi postal razpis volitev v pruski deželni zbor nemogoč. Zato je odbor trojice ponovno sklican in mesto soc. dem. Brauna bo v njem Papen ter je tako vladi večina zagotovljena.

Komisarska pruska vlada je razpustila vse občinske zastope. Nove volitve bodo dne 12. marca.

Hugenberg, novi nemški »gospodarski diktator«, pripravlja naredbo, s katero bi se za nemške kmetovalce (junkere) proglasil 3 do 4 mesečni moratorij za vsa notranja posojila, ki znašajo skupno 11 milijard mark.

»Vorwärts«, glavni organ nemške soc. dem. stranke, je bil za tri dni prepovedan, ker je objavil proglas soc. dem. stranke.

Po ostrih napadih radikalnega voditelja Lerrouxa na špansko vlado vsled njenih diktatorskih ukrepov in njenega favoriziranja socialističnih sindikatov, sta na splošno presenečenje demisijonirala socialistična ministra in je s tem prišla španska vlada v težko krizo.

Vel. Britanska vlada odločno demantira vest, da bi sklenila z Japonsko sporazum, po katerem bi priznala Japonski Mandžurijo proti temu, da bi Japonska njej priznala svobodo akcije v Tibetu.

Mac Donald je sprejel poziv odbora za sklicanje svetovne gospodarske konference, da predseduje tej konferenci. Vabila h konferenci bodo razposlana šele v treh mesecih.

Rumunski parlament je pooblastil vlado, da razglasi nad petrolejskim ozemljem v Ploesti obsedno stanje, če bi se še nadaljevali delavski nemiri.

V Avstriji pripravljajo zakonski načrt o depolitizaciji vojske, po katerem vojski in oficirji ne bi imeli več volilne pravice.

Med Perzijo in Vel. Britanijo je bil v aferi družbe »Persian Oil Co« dosežen popoln sporazum.

Finančni odbor Zveze narodov je prikrbel madjarski vladi posojilo v višini 15 milijonov pengov za povzdigo madjarskega gospodarstva.

Nova petrolejska konferenca, ki naj znova določi izvozne kvote posameznih držav in ceno petroleja, bo 20. t. m. v Parizu. Sovjeti niso povabljeni na konferenco.

Izvoz piva iz Češkoslovaške je od 272 tisoč hektolitrov v letu 1929 nazadoval na 102.400 hl v l. 1932. Obenem je padla cena hl piva od 195 Kč na 186,64 Kč. Največ piva izvozi češkoslovaška še vedno v Nemčijo.

Platinska konvencija je prenehala, vsled česar bo cena platini zopet padla. Računajo, da bi mogla znova doseči svoj najnižji tečaj, ko v letu 1931, ko je veljala unca platine 20 dolarjev.

Avtomobilska produkcija v Ameriki se je povečala in je bilo v januarju narejenih 87.740 osebnih in 21.780 tovornih, dočim v decembru le 47.000 osebnih in 14.220 tovornih avtomobilov.

Denarstvo

Interpelacija za rešitev bančne krize

Narodni poslanec dr. Marko Kožul je naslovil na predsednika skupščine dr. Kumanudija to interpelacijo:

Gospod predsednik! Današnje stanje naših denarnih zavodov navdaja s skrbjo vsakega dobromislečega državljana in bi bil zato čas, da o tem spregovorimo resno besedo tudi naša skupščina. Ker spada ta zadeva v resor trgovinskega ministra, mi je čast, vložiti na ministra za trgovino in industrijo to interpelacijo:

1. Ali Vam je znano gospod minister, da so v naši državi vsi večji denarni zavodi zaprosili za zaščito po § 5. zakona o zaščiti kmeta in da ti zavodi ne izplačujejo vlagateljem njih vlog in da so vsled tega prišli vlagatelji v stisko, da propadajo in pridejo v konkurz, čeprav jim leži denar v bankah?

2. Ali Vam je gospod minister znano, da v Primorski in Savski banovini sploh ni zavoda, ki bi podeljeval kredite in to že več ko eno leto?

3. Ali Vam je znano gospod minister, da denarni zavodi ne morejo dobiti od Narodne banke nobenih kreditov in da zato ne morejo tudi sami dajati nobenih kreditov?

4. Ali Vam je znano gospod minister, da morajo pri takšnih razmerah mnogi denarni zavodi uporabljati svoje rezervne fonde in da bodo morali tudi načeti vloge in zaloge, ki so jih prejeli v hranitev, vsled česar morejo imeti škodo vlagatelji in mali ljudje?

5. Če Vam je vse to poznano gospod minister, zakaj niste dosedaj podvzeli nobene zaščitne odredbe v korist vlagateljev na eni strani in denarnih zavodov na drugi?

6. Kaj mislite gospod minister v bodoče ukreniti, da se vrne zaupanje vlagateljev v denarne zavode in kaj mislite storiti, da pridejo denarni zavodi zopet na zdravo podlago in da bi zopet mogli zavzeti svojo vlogo v gospodarskem in finančnem življenju naše države?

STANJE NARODNE BANKE

Po izkazu z dne 31. januarja se je v primeru s prejšnjim tedenskim izkazom spremenilo stanje Narodne banke takole (vse v milijonih dinarjev):

Zlata in devizna podloga se je zmanjšala za 5.05 na 1.941.2 in sicer so tuje valute narasle za 1.2, devize pa so padle za 6.3 na 175.4 milijonov Din. Devize, ki ne spadajo v podlogo, so se znižale za 5 na 7.7. Kovan denar v srebru in niklu pa se je povečal za 9.7 na 159.6 milijonov.

Posojila so se povečala za 1.4 na 2.416.2 in sicer je eskont večji za 1.7 in znaša 2.071, lombard pa je manjši za 0.27 in znaša 345 milijonov.

Prejšnji predjudni državi so se povečali za 0.3, narasle pa so tudi nepremičnine in pohištvo za 0.16 na 155.2.

Obtok bankovcev se je povečal za 29.5 na 4.587.6, dočim so se obveze na pokaz znižale za 32.5 na 844.3 milijonov Din.

Obveze z rokom so se zmanjšale za 10.8 na 1.403.2, razne pasive pa so se povečale za 19.5 na 115.9 milijonov Din.

Vsota obtoka bankovcev in obvez na pokaz se je zmanjšala za 3 na 5.432 milijonov Din. Skupno kritje se je torej nekoliko zmanjšalo in znaša 35.73%, dočim se je samo zlato kritje povečalo za 0.29% in znaša 32.42%.

Obrestna mera je ostala neizpremenjena.

*

15.4 milijonov mark zlata je v prejšnjem tednu prejela nemška Državna banka od sovetov in je mogla vsled tega zvišati svojo zlato podlogo na 822 milijonov mark.

Madjarske podeželske banke so popolnoma imobilizirane in so zato ustanovile »Zadrugo za kmetijski kredit denarnih zavodov«. Ta zadruga bo prevzemala od bank kupljene nepremičnine in jih plačala z menicami. Velebanke bodo te menice eskontirale in tako bi mogle podeželske banke zadostiti svojim obveznostim, ne da bi morale za slepo ceno prodajati nepremičnine, ki so jih morale prevzeti od svojih insolventnih dolžnikov.

Obiščite avtomatični bulet
DAJ-DAM

Brezposelnost raste

Vse se že sprašuje, kdaj bo popustila sedanja težka gospodarska stiska, vse že upa, da je višek stiske za nami, a vesti, ki bi te nade upravičile, kar noče in noče biti. Nasprotno vedno znova prihajajo poročila, da se še stopnjuje ostrota krize in to žalostno resnico najbolj potrjuje statistika brezposelnih. To jasno kaže ta tabela:

	Brezposelnih je bilo v letu:		
	1929	1932	1933
	v tisočih v:		
Nemčiji	2920	5966	5965
Belgiji	16	129	170
Danski	63	97	136
Franciji	11	177	307
Vel. Britaniji	1072	2263	2319
Holandiji	49	147	185
Norveški	22	35	42
Švedski	54	110	114
Češkoslovaški	53	486	750
Gdánsku	16	33	39
Avstriji	227	330	368
Kanadi	24	40	41

Posebno silno pa se je povečala brezposelnost v Združenih državah Sev. Amerike, kjer je po zadnjih podatkih dosegla že 15 milijonov. Armada brezposelnih raste torej stalno, kar pomeni, da s tem tudi stalno rastejo deficiti v drž. proračunih, obenem s tem pa tudi stalne redukcije drž. izdatkov, kar zopet pomeni zmanjšanje gradbene delavnosti, manj možnosti za-

VELETRGOVINA
kolonijalne in
špecerijske
robe

Jvan Jelacina

Ljubljana

Zaloga sveže pr-
žene kave, mletih dišav
in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba!
Zahtevajte cenik!

služka, kar nujno povečuje brezposelnost. Circulus vitiosus je tako do popolnosti zaključen.

Državniki in finančniki, gospodarski in socialni delavci se trudijo, da bi našli izhod iz tega začaranega kroga, a vsa njih prizadevanja so zaman, ker veliki kapitali-

Premalo kmetov, preveč uradnikov na Češkoslovaškem

Dr. Bohač, vodja statističnega urada na Češkoslovaškem, je objavil pred kratkim na podlagi zadnjega ljudskega štetja statistiko prebivalstva z ozirom na zaposlitev ljudi v posameznih poklicih. Statistika je zelo poučna in bi bilo nujno potrebno, da bi tudi naš statističen urad objavil enake podatke.

Po navedbah dr. Bohača je v zadnjem desetletju naraslo število v trgovini zaposlenih ljudi za šest in pol odstotka, da tvorijo ti ljudje že skoraj devet odstotkov vsega prebivalstva. Iz tega se vidi, da se je vsak, kdor ni imel pravega posla, zatekel v trgovino, kar je seveda konkurenco silno poostrižilo, a obenem tudi zelo škodovalo solidni trgovini. Kakor pri nas, tako je tudi na Češkoslovaškem, da so v trgovino vsakomur odprta vrata na stežaj. Slabe posledice tega se čutijo pri nas in se čutijo tudi drugod.

Zato pa je tem več izgubilo ljudi kmetijstvo. Izguba je izredno velika in znaša 13 odstotkov, znatno več ko pred vojno. Še leta 1880 je bilo na Češkoslovaškem 41 odstotkov v kmetijstvu zaposlenih ljudi, leta 1930 jih je bilo samo še 23 ali le nekaj nad eno petino. Največ je od te izgube pridobila industrija, ker industrijalizacija dežele neprestano napreduje. L. 1880 je bilo v in-

stični svet še ni pripravljen na žrtve. Čeprav je v velikih bankah preveč denarja, da ti včasih že sploh ne plačujejo nobenih obresti za vloge, vendar ni mogoče dobiti denarja za velika investicijska dela, ki bi zaposlila ljudi, dvignila standard narodov in z ustvaritvijo novih vrednot tudi jamčila za rentabilnost novih investicij. Veliki investicijski načrt Mednarodnega urada za celo je odvisel vsled pomanjkanja sredstev v zraku. In vendar bi bila realizacija tega načrta edina rešitev.

Ker ni sodelovanja med narodi, si pač vsaka država pomaga, kakor si ve in more. Pri tem je zanimivo, da so velike države mnogo bolj uspešne ko majhne. Tako vidimo, da se je število brezposelnih v Nemčiji celo nekoliko znižalo in to vsled velikega izvoza, ki si ga je Nemčija znala ohraniti. Tudi v Angliji je ostalo število brezposelnih skoraj neizpremenjeno, kar pomeni že dejansko zboljšanje. Zopet enkrat so se angleški lordi izkazali kot sijajni gospodarji, ki se ne ustrašijo niti najbolj radikalnih sredstev, če so ta potrebna. Industrija Anglije je v težki preizkušnji dobe stiske zopet pokazala svojo odlično kvaliteto. Anglija je mogla v neprimerno večji meri ohraniti svoj izvoz, ko druge države. Opustitev zlata valute je za Anglijo rodila dobre uspehe.

Tudi Francija si je v knji vsled svojega uravnane gospodarstva mogla primeroma dobro pomagati in čeprav je število brezposelnih zelo naraslo, vendar znaša še mnogo manj ko v drugih neprimerno manjših državah. Tako ima Češkoslovaška dva in polkrat več brezposelnih ko Francija in enako Avstrija znatno več ko Francija.

V Italiji je brezposelnost močno narasla in dosega že skoraj 1.250.000. Vendarle pa je korporacijski sistem v Italiji krizo zelo ublažil in novi institut za gospodarsko obnovo, ki ga je prejšnji teden ustanovila italijanska vlada, bo italijanski industriji v krepko oporo. Razpisano in tudi že podpisano je v ta namen notranje posojilo v višini ene milijarde lir in z državno garantirano subvencijo v višini letnih 85 milijonov lir je rentabilnost posojila zajamčena.

Mnogo težje pa prenašajo majhne države brezposelnost in zmanjšanje zunanje trgovine vedno bolj poostrižuje krizo.

V Jugoslaviji brezposelnost primeroma ni velika, vseeno pa je ostrost gospodarske krize vedno bolj občutna, čeprav bi vsled nizkega standarda našega delavnega ljudstva mogli najlažje od vseh premagati krizo. To tem bolj, ker je struktura našega gospodarstva vseskozi zdrava. Nobenega dvoma ni, da bi mogli na čisto svoj način tudi pri vsej finančni stiski pričeti z investicijskimi deli, če bi bila v nas res dobra volja, da zmagamo težave.

Brezposelnost raste, najbolj oster dokaz, da višek krize še ni za nami. Zato se ne zanašati, da bo lepega dne kar naenkrat krize konec, kajti dokler niso odpravljeni vzroki krize, tudi ne more biti konec krize.

dustriji zaposlenih ljudi 35 odstotkov, leta 1930 že 42 odstotkov.

Končno kažejo podatki dr. Bohača, da se število državnih in javnih nameštencev močneje množi ko število prebivalstva in sicer je prirastek uradništva za eno tretjino večji ko prebivalstva. Vzrok je deloma v stremljenju ljudi, da so z doseženjem državne službe preskrbljeni do smrti, deloma pa tudi v tem, ker država prevzema vedno nove funkcije.

Konkurzi in prisilne poravnave

Razglašen je konkurz o imovini:

trgovke in posestnice Senice Marije, kot lastnice trdnice Senica Luka. Konkurni sodnik Ročnik Rudolf, upravnik mase odvetnik dr. Klemenčič. Prvi zbor upnikov pri okraj. sodišču v Sevnici 15. februarja ob 10. Ugotovljeni narok dne 22. marca ob 10. Oglasitveni rok do 8. marca.

Uvedeno je poravnal. postopanje o imovini:

posestnika in trgovca Štefana Ivana v Kotu pri Črnomlju. Poravnalni sodnik dr. Tomšič, poravnalni upravitelj dr. Malnerič. Narok za sklepanje poravnave pri sodišču v Črnomlju dne 9. marca ob 9. Rok za oglasitev do 4. marca.

Poravnalna zadeva krojaškega mojstra in trgovca Midoferja Alojzija v Novem mestu se proglašja za dovršeno.

Rooseveltov obnovitveni načrt

Obnovitveni in sanacijski program bodoče Rooseveltove vlade je podal v nekem intervjuu profesor narodnega gospodarstva na Columbia univerzi Rexford Guy Tugwelt tako-le:

1. Znatno zvišanje dohodninskega in davka na dedščine. Popolna opustitev prometnega davka.

2. Velika javna dela. V ta namen naj se razpiše veliko obnovitveno posojilo v višini 5 milijard dolarjev. Brezposelne naj država podpira neposredno.

3. Znižanje obresti in cen za plin, vodo, električen tok in za podobno potrošnjo.

4. Zdrava valuta, nobene inflacije.

5. Uravnovešene proračuna glede tekočih izdatkov. Odprava prohibicije kot moralna nujnost in pa kot vir novih davčnih dohodkov.

6. Vpostavitve pravičnega razmerja med cenami na veliko in onimi na drobno.

7. Pametna ureditev meddržavnih dogovorov o dolgovih. Morda bi bilo treba brisati dolžne obresti in plačilno sposobnost dolžnika je treba preceniti tako z ozirom na njegov izvoz ko tudi njegovo denarno moč.

Poleg tega treba znova pregledati vse trgovinske pogodbe in carinske tarife in poizkusiti, če ne bi bilo mogoče za sirovine in gotove izdelke U. S. A. najti v Rusiji nov orjaški trg.

Tugwelt je dalje napovedal, da bo Rooseveltova vlada izvedla ta načrt že v prvih osmih mesecih. Prva skrb vlade bo veljala povečanju kupne sile prebivalstva. V ta namen bo služil obnovitveni načrt. Poleg tega pa je treba dvigniti cene, zlasti za deželne pridelke.

Zunanja trgovina

ITALIJA FAVORIZIRA MADJARSKI UVOZ

Iz budimpeštanskih trgovskih krogov se poroča, da plačuje Madjarska svojim izvoznikom refakcijo v višini 100 lir za vsako izvoženo govejo živino. Polovico te refakcije plača Italijansko društvo za pospeševanje madjarskega uvoza, ki dobi ta denar vrnjen od italijanske carine. Na ta način je Italija dejansko uvedla za Madjarsko preferencial, ne da bi morala isto ugodnost priznati državam, s katerimi je sklenila pogodbe s klavzulo največje ugodnosti.

RUSKO-NEMŠKA TRGOVSKA BILANCA

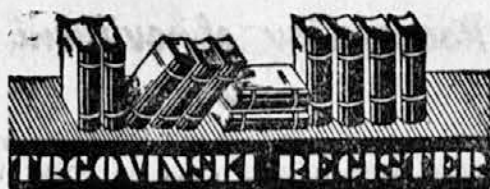
Sovjetsko trgovsko zastopstvo v Berlinu je lansko leto naročilo v Nemčiji blaga za 411 milijonov mark. Ker je Moskovsko uvozno društvo poleg tega naročilo v Nemčiji blaga še za 12 milijonov mark, so znašala vsa sovjetska naročila v Nemčiji 422 milijonov mark, samo za 33 milijonov manj ko leta 1931. Največ so sovjeti naročili kovinskega blaga, namreč za 130 milijonov. Za opremo rudnikov in velikih kovinskih podjetij so naročili blaga za 84 milijonov, raznega orodja za 67, elektrotehničnih potrebščin za 36, transportnih strojev za 30, kemikalij za 10 in pol in raznih drugih predmetov za 21 milijonov mark.

*

Zunanja trgovina Združenih držav Sev. Amerike je bila v letu 1932 aktivna za 295 milijonov dol., dočim je bila v l. 1931 za 333 milijonov dolarjev. Izvoz je znašal 1.618 (l. 1931 2.424) milijonov dolarjev, uvoz pa 1.323 (2.091) milijonov dolarjev. Da se izravna pasivni saldo švicarsko-madjarskega kliringa, so švicarski upniki pripravljeni v poravnavo svojih terjatev sprejeti madjarske agrarne pridelke.

KLIŠETE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

Vpisali sta se nastopni
firme:

Sedež: Ljubljana.

Besedilo: Jos. Vodnika dediči.

Zaradi izstopa dosedanjih javnih družabnic: tvrdke I. Knez s sedežem v Ljubljani in Gogola Anice, zasebne uradnice v Ljubljani, je prenehala javna družba.

Dosedanja javna družabnica Foerster Vida bo to trgovsko podjetje pod dosedanjim imenom naprej vodila kot trgovka poedinka in tvrdko samostojno podpisovala na ta način, da bo lastnoročno zapisala besedilo tvrdke.

Izbrise se nemško besedilo tvrdke.

Deželno kot trgovinsko sodišče

v Ljubljani, odd. III.,

dne 13. januarja 1933.

Firm. 27 — Rg A II 225/14.

*

Sedež: Maribor.

Besedilo: Sladkogorska tvornica lepenke in papirja, družba z omejeno za-
vezo.

Izbrisejo se kot poslovodje Emanuel Hillel, Adolf Somlo in inž. Rihard Najman.

Okrožno kot trgovinsko sodišče

v Mariboru, odd. III.,

dne 19. januarja 1933.

Firm. 7/33 — C I 25/23.

Priporoča se

GREGORC & Ko.
LJUBLJANA

Veletrgovina specerijskega in kolonijalnega
blaga, raznega žganja in spirita

TELEFON: 22-46

Brzjavlj: GREGORC

Zahtevajte specialne ponudbe!

Iz Zadrugnega registra

Vpisala se je kot reg. zadruga z o. z.
Kmetijska družba v Ljubljani.

Kmetijska družba je kmetijsko-stanovsko-strokovno in gospodarsko združenje, ki ima namen pospeševati skupne interese svojih članov. V ta namen nakupuje kmetijske gospodarske potrebščine in jih prodaja svojim članom, kupuje od svojih članov kmetijske pridelke in izdelke ter jih prodaja. Lahko pa tudi posreduje za svoje člane. Kmetijska družba ustanavlja tudi podjetja, ki morejo pospeševati kmetijsko proizvodnjo. V ostalih 11 točkah zadrugnih pravil so naštetih prosvetni in stanovski posli, ki jih bo izvrševala Kmetij. družba.

Glavni odbor sestoji iz predsednika, 2 podpredsednikov in 29 članov. Vse posle pa izvršuje izvršilni odbor, ki sestoji iz teh članov:

1. Detela Oton, veleposestnik v Pred-
dvoru pri Kranju, predsednik;
2. Pelovar Lovro, veleposestnik v Ivan-
koveh, I. podpredsednik;
3. Sancin Ivo, načelnik kmetijskega od-
delka v p. v Ljubljani, II. podpredsednik;
4. Pipan Ivan, posestnik v Vižmarjih,
član;
5. Ažman Ivan, posestnik in župan v
Hrašah pri Lescah, član;
6. Grad Ivan, posestnik v Beričevem;
član;
7. Hočevan Fran, posestnik v Strugah
pri Dobropolju, član;
8. Pestotnik Iv., živinozdravnik v Ljub-
ljani, član;
9. Lenarčič Stanko, posestnik v Novi
vasi, član.

Pravico zastopati zadrugo ima:

Za zadrugo se podpisuje tako, da se pod-
pišeta pod njeno tvrdko:

predsednik ali podpredsednik in en član
izvršilnega odbora ali en pooblaščen
uradnik;

dva člana izvršilnega odbora, ali
en član izvršilnega odbora in en za so-
podpisovanje pooblaščen uradnik.

Dobava prodaja

Direkcija drž. rudnika Kreka sprejema
do 20. februarja t. l. ponudbe glede do-
bave jeklenih vrvi.

Dne 17. februarja t. l. se bo vršila pri
Direkciji pomorskega prometa v Splitu
ofertna licitacija glede dobave pisarniške-
ga materiala. (Oglas je na vpogled v pi-
sarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa
pri isti direkciji).

Dobava drv in oglja. Dne 15. februarja
se bo vršila pri komandi Savske divizijske
oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave
21.497 kub. metrov drv in 5550 ton pre-
moga.

Direkcija drž. rudnika Zenica sprejema
ponudbe do 23. februarja t. l. glede do-
bave 50 komadov karbidnih svetilk.

Uprava državnih monopolov v Beogradu
sprejema do 17. februarja t. l. ponudbe
glede dobave 19.000 kg žebeljev.

Ministrstvo vojske in mornarice v Beo-
gradu razpisuje licitacije za dobavo mesa
za čas od 1. aprila do 30. septembra 1933,
ki se bodo vršile dne 13., 16., 18., 20. in
22. februarja t. l. pri vojaških komandah.

Oddaja zakupa buffeta na postaji Dravo-
grad-Meža se bo vršila potom licitacije
dne 25. februarja t. l. pri Direkciji držav-
nih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpog-
led v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani,
pogoji pa pri isti direkciji).

Gradbeni oddelek Direkcije državnih
železnic v Ljubljani sprejema do 10. fe-
bruarja t. l. ponudbe glede dobave 8000
komadov držajev za krampe in za lopate.

Direkcija državnih železnic Subotica
sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe
glede dobave 11.200 komadov plošč iz
azbest cementa.

Direkcija državnega rudnika Kakanj
sprejema do 14. februarja t. l. ponudbe
glede dobave 420 kg vijakov z maticami,
100 kg matic, 50 komadov ščetk, 100 pol
smirkovega platna, 100 komadov podkev
za konje, 20 komadov ventilov za vodo,
500 komadov raznih ključev, 50 komadov
staufferjevih pušč za tovarno mast,
25 komadov kolen za peči, 150 plošč
lepenke in 150 plošč pločevine.

Direkcija državne železarnice Vreš-
majdan sprejema do 15. februarja t. l.
ponudbe glede dobave 200 zavrtkov žice
za parkete, 50 kg masti za parkete, 25
komadov ključavnic, 10 m gumijevih
cevi, raznega kovinskega materiala,
400 kg paljene žice, 800 kg železne blank
žice, 25.000 kg pšenične moke, 1500 ška-
telj paradižnikovih konzerv; do 22. fe-
bruarja t. l. pa glede dobave trakov za
kočnice, zaščitnih ocal, rezervnih stekel,
rokavic, 1500 kg jekla, 30 ton stare litine
in 5000 kg črne pločevine.

Dobava drv se bo vršila potom ustme-
nih licitacij in sicer: Dne 18. februarja
t. l. pri Intendanturi Kosovske divizijske
oblasti v Prištini glede dobave
5940 m³, pri Komandi vojnega okruha v
Kosovski Mitrovici glede dobave 3860 m³,
pri Komandi 1. bataljona 31. pešadij-
skega polka v Uroševcu glede dobave
1115 m³ in pri Komandi 2. bataljona
56. pešadijskega polka v Peči glede do-
bave 900 m³; dne 20. februarja t. l. pa
pri Komandi 30. pešadijskega polka v
Prizrenu glede dobave 4380 m³, pri 56.
pešadijskem polku v Djakovici glede do-
bave 2250 m³, pri Komandi 2. bataljona
24. pešadijskega polka v Novem Pazaru
pa glede dobave 810 m³. (Oglas je na
vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljub-
ljani, pogoji pa pri omenjenih ko-
mandah.)

Gradbeni oddelek Direkcije državnih
železnic v Ljubljani sprejema do 14. fe-
bruarja t. l. ponudbe glede dobave 5 ko-
madov signalnih svetilk ter glede dobave
10.276 kub. metrov borovega lesa.

Prometno-komercialni oddelek Direk-
cije državnih železnic v Ljubljani spreje-
ma do 10. februarja t. l. ponudbe glede
oddaje posteljnega perila, brisač, prtičev
in blazin v popravilo.

Direkcija državnega rudnika Velenje
sprejema do 15. februarja t. l. ponudbe
glede dobave 220 komadov bronзовih
krtačk za elektromotorje; do 22. februarja

t. l. pa glede dobave 60.000 kg portland-
cimenta.

Direkcija državnih železnic v Subotici
sprejema do 11. februarja t. l. ponudbe
glede dobave 100.000 kg portland-cimenta.

Direkcija državnih železnic v Subotici
sprejema do 16. februarja t. l. ponudbe
glede dobave impregniranih telegrafskih
drogov.

Direkcija državnega rudnika Senjski
Rudnik sprejema do 20. februarja t. l. po-
nudbe glede dobave valjanega železa ter
glede dobave 100 kg klingerita.

Direkcija državnega rudnika Kakanj
sprejema do 21. februarja t. l. ponudbe
glede dobave kolesnih delov; do 23. fe-
bruarja t. l. pa glede dobave 500 kg trač-
nikov.

Komanda pomorskega arzenala Tivat
sprejema do 22. februarja t. l. ponudbe
glede dobave pločevine.

Direkcija državnega rudnika Kreka
sprejema do 23. februarja t. l. ponudbe
glede dobave 200 komadov sirkovih metel,
300 komadov klingerit kolot, masti za vi-
jake itd.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi po-
datki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljub-
ljani interesentom na vpogled.)

Dne 16. februarja t. l. se bo vršila pri
Komandi Dravske divizije, oblasti v Ljub-
ljani licitacija glede dobave mesa za čas
od 1. aprila do 30. septembra 1933.

(Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice
TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti ko-
mandi.)

Oddaja popravil na zgradbi pekarnice
(instalacija peči in elektrifikacije) v Vara-
dinu se bo vršila potom ofertne licitacije
dne 21. februarja t. l. pri inženjerskem
oddelku Savske divizije, oblasti v Zagrebu.
(Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice
TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem od-
delku.)

Prodaja lesa in hrastovih pragov. Di-
rekcija šum v Ljubljani sprejema do 18.
februarja t. l. ponudbe glede prodaje hra-
stovih pragov in lesa; do 24. februarja
t. l. pa glede dobave lesa. (Pogoji so na
vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljub-
ljani.)

Irzna poročila

MARIBORSKI TRG

Poročilo mestnega tržnega nadzorstva o
gibanju cen življenskih potrebščin, dne
1. februarja 1933.

Govedina: Goveje, meso I. vrste 8—10,
II. vrste 6—8, III. vrste 4—5, meso I. vrste
brez prit. 12—14, II. vrste brez prit. 8—12,
bržola 8—14, gobec kuhan 4—5, jezik pre-
kajen 14—24, jezik razsoljen 10—16, jezik
sveži 8—14, jetra in slezena 5—8, ledvice
6—10, loj sveži hrbtni 3—6, loj sveži po-
črevni 2—5, možgani 8—12, parklji 2, plju-
ča sveža 2—8, pljučna pečenka 10—16,
rebra 4—10, šimbas 6—10 Din za 1 kg.

Teletina: Telečje meso I. vrste 12—14,
II. vrste 8—10, meso I. vrste brez priteže
10—14, II. vrste brez priteže 6—12, jetra
in slezena 6—14, jezik 8—16, konč. pečen-
ka (sklepnic) 12—14, ledvična pečenka
6—14, možgani 10—14, zarezbnice (kotleti)
6—14, zrezek 10—16 Din za 1 kg.

Svinjetina sveža: glava arana 5—8, gnjat
10—16, jetra 6—10, jezik 8—14, karè 10—
16, ledvice 8—14, mast spuščena 13—18,
pleče 10—14, pljuča s srcem 4—10, rebra
8—12, slanina 10—16, zrezek 12—18 Din
za 1 kg.

Svinjetina prekajena: carsko meso 12—
18, glava 6—10, gnjat zavita 14—20,
gnjat s kostmi 12—20, jezik 12—22, karè
13—20, krače 6—12, meso 14—20, rebra
12—15, repi 4—8, slanina 12—20 dinarjev
za 1 kg.

Konjsko meso: po kvaliteti 4—5 dinarjev
za 1 kg.

Klobase: brunšviške 8—15, debrecinske
9—16, gnjatne 18—25, hrenovke 16—20,
jeterne 8—30, kašnate 8—14, krakovske
16—30, kranjske 10—25, krvavice 8—12,
pečenice 16—26, salame letne 18—30, lov-
ske 18—70, ogrske 50—70, safalade 15—
20 Din za 1 kg.

Mesne konzerve: gulaž goveji 6—10,
haše goveji 6—7, haše svinjski 7—8, pa-
stete fazanove 4-50—5, pastete jeterne 4—
—13-50 Din za 1 kg.

Perutnina: gosi po (kos) 60—80, gosi
zaklane po (kg) 16, kokoši po (kos) 20—
—30, kapuni zaklani po (kg) 18—24, pi-
ščanci majhni po (par) 25—30, pulardi
zaklani po (kg) 20—22, purani po (kos)
50—80, pitani po (kos) 90—120, purani
zaklani po (kg) 12—18, race po (kos) 25
do 30 Din.

Domači zajci od 5—25 Din za 1 kg.

Ribe (morske): bakalari 14—18, barboni
24—30, brancini (ljubini) 33—40, igle 24—
—28, jegulje 20—26, kalamaji 26—32, li-
nje 24—28, lokarde (makrele) 26—30, ora-
de 32—36, plavice 20—26, polenovke 24
dinarjev za kg, rusi (kom.) 1—1-50, sarde-
le 12—16-50, sardine 32—42, sardoni 16—
—20, sipe 16—20 Din za kg, slaniki (kom.)
3—4, toni 28—36, raki 22—28 Din za 1 kg.

Mleko in mlečni izdelki: mleko polno
(lit.) 2-50—2-75, kvargliji (kos) —21 do
—50, čajno maslo 28—26, kuhano maslo
16—25, bohinski sir 22—30, desertni 30—
—36, ementalški 80—100, gorgonzola 70—
—100, kajmak 35—40, liptavski 28—40,
parmezan 75—100, domači sirček 6—8,
kislá smetana 8—12 Din za 1 kg.

Jajca: kokošja, sveža 1—1-50 Din za kos.

Kruh: beli 4-50, črni 3-50, koruzni 3-50,
mlečni 6—7, polbeli 4, rženi 4 Din za kg.

Sočivje: domača cvetača (kos) 3—8, ino-
zemski cvetača (kg) 5—12, čebula (kg)
3—4, česen (kg) 8—10, fižol domač, izlu-
ščen (lit.) 2-50—3, hren (kg) 6—8, kole-
raba (kos) 0-50, korenje (ku.) 1, domač
krompir (kg) 1—1-50, majoran (šop.) 1,
motovilec (kup.) 1, ohrovt (kos) 2—3,
rdeča pesa (kup.) 1, peteršilj (šop.) 0-50,
por (kos) 0-50, domači radič (kup.) 1, ino-
zemski radič (kg) 12—14 Din.

MARIBORSKI SVINJSKI TRG

Na svinjski sejem dne 3. februarja t. l.
je bilo pripeljanih 45 svinj. Cene so bile
te: mladi prašiči 7 do 9 tednov stari ko-
mad Din 150 do 200, 3 do 4 mesece 250
do 380, 5 do 7 mesecev 430 do 460, 8 do
10 mesecev 500 do 580, 1 leto stari 750
do 850 Din; 1 kg žive teže 7 do 7-50,
mrtve teže 10 do 11 Din za kilogram.

IZVOZ JAJC IN PERUTNINE

V januarju je bilo iz Vojvodine izvoze-
nih 4000 zabojev jajc po 720 kosov. Sko-
raj dve tretjini vsega izvoza je šlo v Nem-
čijo, ostalo v Avstrijo in le neznatne koli-
čine v Italijo. Izvozniki so v začetku me-
seca plačevali za jajca po 80 par, kasneje
pa po 90 par. Za normalno velike zaboje
s 1440 jajci se je plačevalo v Nemčiji po
80 do 90 mark, v Avstriji pa po 190 do 200
šilingov. Če bo vreme še nadalje ugodno,
potem bo jaje več in cene bodo najbrže
nekoliko popustile.

Živa perutnina se je v januarju izvozila
samo v Italijo. V vsem je bilo izvoženih
40 vagonov. Na domačem trgu se je plače-
val kilogram perutnine po 9 do 10 dinar-
jev, dočim se je dobilo v Postojni po 8 lire
za kg žive teže. Zaklana perutnina, zlasti
pitane gosi, pa so se izvažale največ v Av-
strijo. Na domačem trgu se je plačevala
zaklana živina po 12 do 13 Din, v Avstriji
pa po 2 do 2-50 šilinga.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Začetek ob 20.

Torek, dne 7. februarja: Zaprto.

Sreda, dne 8. februarja: Zadoščenje.

Ga Cathleena. Red C.

Četrtek, dne 9. februarja: Slava in nje-
ni mešetarji. Premiera. Izven.

Petek, dne 10. februarja ob 15.: Carjevič

Aleksej. Dijaška predstava po glo-
boko znižanih cenah. Izven.

OPERA

Začetek ob 20.

Torek, dne 7. februarja: Nižava. Red B.

Sreda, dne 8. februarja: Pri belem ko-
njičku. Red Sreda.

Četrtek, dne 9. febr.: Morana. Red D.

Petek, dne 10. februarja: Zaprto.

Motvoz Grosuplje

domač slovenski izdelek -- Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d.
Grosuplje pri Ljubljani